

BD204 - Streng optreden tegen fraude en misbruiken

Actieplannen

AP2040 - Fraude bestrijden in samenwerking met externe partners

Acties

A20400 Taskforce Domiciliefraude breidt werking uit

Conform het protocolakkoord evalueert de Taskforce Domiciliefraude jaarlijks zijn werking. Op die manier blijft de taskforce zijn werking optimaliseren. Zo wordt er nagegaan of andere gemeentelijke diensten met een signaalfunctie en externe partners zoals bijvoorbeeld de inspecteurs van de kinderbijslag kunnen betrokken worden in de werking. Informatiedoorstroming tussen sociale dienst, huisvestingsmaatschappijen, dienst Burgerzaken en de politie wordt verder geoptimaliseerd. Op die manier draagt de Taskforce ertoe bij dat de middelen terecht komen bij de mensen die het nodig hebben.

Er wordt een kader uitgewerkt waarin de Taskforce Domiciliefraude een advies kan verlenen aan het college van burgemeester en schepenen/vast bureau en/of het bijzonder comité voor de sociale dienst en waar een evenwicht wordt gezocht tussen de administratiefrechtelijke benadering en de benadering vanuit menselijke grondrechten.

Status

Uitgevoerd

Stand van zaken (toelichting)

Sinds 2018 maken we een prioriteit van de strijd tegen domiciliefraude. Dat is duidelijk te zien aan de cijfers van de specifieke woonstcontroles die uitgevoerd werden in dit kader.

Vanuit de taskforce kwam het idee om in overleg te gaan met het bureau "Opvolging Bevel Grondgebied Verlaten" van de dienst Vreemdelingenzaken om zo enkele cases strikter te kunnen opvolgen. Dit overleg werd georganiseerd op 27 juni 2022. Verder vond er in het najaar ook een overleg plaats met de inspectiediensten van de Rijksdienst Sociale Zekerheid (RSZ). Tijdens dit overleg werd de werking van de inspectiediensten toegelicht en een werkwijze afgesproken hoe de gemeentelijke diensten verontrustende situaties kunnen melden. De inspecteurs van de RSZ kunnen dan nakijken of de buitenlandse werknemers wel correct zijn gemeld aan de bevoegde diensten. Er werden ook enkele specifieke cases voor Denderleeuw besproken.

Uit de cijfers blijkt dat de strenge opvolging vanuit de dienst Burgerzaken en de taskforce zijn vruchten afwerpt. Ondanks het grote aantal controles blijkt dat men zich sneller in orde stelt en het college van burgemeester en schepenen niet zo vaak meer dient over te gaan tot ambtshalve schrapping en slechts beperkt moest overgaan tot ambtshalve inschrijving.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal specifieke woonstcontroles inzake domiciliefraude	292	426	457	505	472	351	490	
Ambtshalve schrappingen	72	103	77	84	68	82	42	
Ambtshalve inschrijvingen	5	21	8	3	0	0	1	

Aangezien er onder meer door de vernietiging van de omzendbrief referentieadressen nood was aan concrete afspraken tussen de dienst Burgerzaken en de sociale dienst maakten de diensten samen een afsprakenkader op.

Stand van zaken (indicator)

Tijd

Tijd (indicator)

Geld

Geld (indicator)

A20401 Ondersteuning dienst Burgerzaken in meer complexe zaken

De mondialisering zorgt voor een grote diversiteit onder onze inwoners. Bovendien verdwijnen de traditionele gezinsstructuren meer en meer. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de cases waarmee de dienst Burgerzaken te maken krijgt vaker juridisch ingewikkeld zijn. Ook de snelle ontwikkeling in de wetgeving van het burgerlijk wetboek, het internationaal privaatrecht en de bevolkingsregelgeving vereisen steeds meer deskundigheid. Daarom moeten de medewerkers steeds de mogelijkheid krijgen zich bij te scholen en opleidingen te volgen en moet het mogelijk zijn juridische bijstand te krijgen in complexe zaken.

Status

Continu

Stand van zaken (toelichting)

Het **werken op afspraak** (ingevoerd in 2020) laat medewerkers toe om complexe zaken grondiger voor te bereiden. Medewerkers weten nu beter wie langs komt en waarvoor. Dit geeft hen meer ruimte om een vraag te bekijken en te beoordelen. Er staan in principe immers geen mensen meer in de wachtrij in de lokettenzaal.

Door een explosieve groei in **nationaliteitsaanvragen** diende de dienst Burgerzaken extra ondersteuning te krijgen. **Externe ondersteuning** via Servantes werd ingeschakeld om de aanvragen te helpen verwerken.

Daarnaast lopen er nog voor enkele dossiers **gerechtelijke procedures en beroepen**. In deze werd een **raadsman** aangesteld.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal zaken bij raadsmen vanuit dienst Burgerzaken	3 x aanstelling van een raadsman:	1 x aanstelling van een raadsman:	2 x aanstelling van een raadsman:	1x aanstelling van een raadsman:	2 x aanstelling van een raadsman:	1 x aanstelling van een raadsman:
	• weigeren acteren • weigeren voltrekking	• d'agvaardingen voor het gerecht van de Ambtenaar Burgerlijke Stand 1 x mandatering	• d'agvaardingen voor het gerecht van de Ambtenaar Burgerlijke Stand	• dagvaarding voor het gerecht van de Ambtenaar Burgerlijke Stand	• dagvaarding voor het gerecht van de Ambtenaar Burgerlijke Stand	• weigeren voltrekking huwelijk

-
	wel
ijk	van een
raadsman:
•	ne
gati
eve
bes
liss
ing
Bel
gis
che
nati
on
alit
eit	• v
erd
erze
tten
van
een
ger
echt
elijk
e
proc
edu
re
-

Stand van zaken (indicator)

Tijd

Tijd (indicator)

Geld

Het budget voor deze actie is voorzien in algemene budgetposten voor erelonen en consultancy - waar nodig worden hiervan budgetten vrijgemaakt voor juridische bijstand Burgerzaken.

Geld (indicator)

Actieplannen

AP2041 - Alertheid bij onze medewerkers om mogelijke fraude en misbruiken tijdig vast te stellen

Acties

A20410 Aankoop software in kader van aanpak identiteitsfraude

Steeds meer wordt de dienst Burgerzaken geconfronteerd met dubieuze documenten. Er worden verschillende soorten rijbewijzen, identiteitskaarten, paspoorten en akten voorgelegd waarvan de echtheid moeilijk te bepalen is. Hiervoor kan een software aangekocht worden waarbij documenten op hun echtheid gecontroleerd worden.

Status

Uitgevoerd

Stand van zaken (toelichting)

Vanuit de dienst Burgerzaken werd geïnformeerd naar het **systeem van Oribi-ID**. Aangezien deze speler echter vrij nieuw is op de Belgische markt en er **nog onduidelijkheid bestond omtrent de conformiteit met de Belgische wetgeving**, werd dit even on hold gezet. Bedoeling is om verdere informatie en ervaringen in te winnen bij een lokaal bestuur waar de toepassing al geïmplementeerd werd.

In 2021 werd er overgeschakeld naar een **vernieuwde software voor het aanvragen van Kids-ID's, identiteitskaarten en verblijfskaarten**. De Kids-ID's en verblijfskaarten werden door de hogere overheid vernieuwd en voldoen nu aan de **strengste veiligheidsrichtlijnen omtrent identiteitsdocumenten**. Er werd navraag gedaan bij omliggende besturen over het gebruik van software tegen identiteitsfraude.

In 2022 werd een **documentenlamp** aangekocht en werd een **koppeling gelegd met de Nederlandse documentendatabase DISCS**. Deze database is waardevol om documenten te controleren op veiligheidskenmerken. Deze opties bieden een goed alternatief ten opzichte van betalende software waarbij de nodige wettelijke kaders nog ontbreken. De uitrol van de **door FOD Buitenlandse Zaken beloofde live-enrollment software tegen identiteitsfraude** liep vertraging op en kon dus niet in 2022 geïmplementeerd worden.

Tijdens het **nationaal congres omtrent identiteitsfraude** waar 2 leden van de dienst Burgerzaken aan deelnamen werden enkele belangrijke presentaties en opleidingen gegeven inzake identiteitsdocumenten en documentenfraude. Naar aanleiding van dit congres werd door de gemeenteraad op 20 december 2022 een **vernieuwd retributiereglement Burgerzaken** goedgekeurd waarbij er voorzien wordt in **hogere tarieven voor verliezen van reispassen om fraude tegen te gaan**.

In 2024 werd een Keesing **documentenscanner** aangekocht. Deze scanner stelt de dienst in staat om verschillende echtheidscontroles uit te voeren op vreemde documenten die worden voorgelegd aan de loketten.

In 2025 werd het **live enrollment camerasysteem** aan alle loketten voorzien. Op deze manier kan elke burger indien gewenst aan het loket een foto laten nemen. Dit is gratis voor de burger en compatibel met Belpic. De strijd tegen de identiteitsfraude noodzaakt het zelf nemen van de foto's door de gemeenten. Foto's kunnen immers gemanipuleerd worden voorgelegd. Meer en meer wordt ook melding gemaakt van look-alike-fraude.

Stand van zaken (indicator)

Tijd

Tijd (indicator)

Geld

Geld (indicator)

A20411 Opleidingen en infosessies voor medewerkers voor vroegtijdige detectie van fraude en misbruiken

Medewerkers worden gesensibiliseerd omtrent de diverse vormen van fraude. De eerstelijnsdiensten hebben een belangrijke rol in het detecteren ervan. Zij zijn vaak degenen die bepaalde signalen kunnen oppikken. Daarom bieden we medewerkers de kans om hierrond opleidingen en infosessies te volgen. Daarnaast moet het mogelijk zijn juridische bijstand te krijgen in complexe zaken.

Status

Uitgevoerd

Stand van zaken (toelichting)

- In het najaar van 2021 volgden alle medewerkers van de dienst Burgerzaken een **workshop Documentenfraude detecteren**. Daarbij werden de medewerkers ingewijd in de veiligheidselementen die voorkomen op identiteitsdocumenten, werden de verschillende voorkomende valsheden toegelicht, werd er ingezet op het erkennen van look-a-likes en werden er handige tools aangereikt om de echtheid van bepaalde documenten te controleren.
- Een deskundige Burgerzaken kreeg de kans om een **opleiding Identiteits- en domiciliefraude** te volgen. De informatie uit de opleiding werd ook doorgegeven binnen de dienst.
- Twee leden van de dienst Burgerzaken namen eind 2022 deel aan het **nationaal congres rond identiteitsfraude**.

- Op 1 december 2022 was er een **overleg tussen de dienst Burgerzaken en de inspectiediensten van de sociale zekerheid om fraude met buitenlandse werknemers sneller te identificeren en correct te signaleren** naar de inspectiediensten van de RSZ.
- Ook het nieuwe diensthoofd en de nieuwe deskundige Burgerzaken kregen intussen een **opleiding documentenfraude herkennen**.

Stand van zaken (indicator)

Tijd

Tijd (indicator)

Geld

Geld (indicator)

